

Allsherjarnefnd vegna frumvarp. Ág.Ól um fyrningar á kynferðisbr. gegn börnum

Frá Guðrúnu Jónsdóttur talskonu Stígamóta

Hjá Stígamótum getum við staðfest að kynferðisbrot gagnvart börnum byrja snemma í lífi barna, standa lengi og hafa alvarlegar afleiðingar. Fórnarlömb ofbeldisins hafa í meira en helmingi tilfella hugleitt að taka eigið líf og þrisvar sinnum fleiri í þeim hópi hafa gert sjálfsvígstilraunir en almennt í samfélaginu. Skömm, sektarkennd og léleg sjálfmynd eru einkennandi fyrir þau sem beitt eru ofbeldi og þau eiga mjög erfitt með að segja frá og leita sér hjálpar. Það gerist oft ekki fyrr en árum og áratugum eftir að ofbeldið hættir. Á undanförunum árum hefur þeim fækkað sem segja frá og kæra. Þannig kærðu aðeins 6.2% þeirra sem leituðu til Stígamóta í fyrra.

Sjá annars meðfylgjandi töflur um starfsemi síðasta árs hjá Stígamótum. Úrtakið er 228 manns en það var sá fjöldi sem leitaði til Stígamóta í fyrsta skipti það ár.

Kynferðisbrot eru einhverjir alvarlegustu glæpir sem framdir eru og ættu að meðhöndlast sem slíkir. Kynferðisbrotakafli íslenskra hegningarlaga er úreltur og í litlu samræmi við þá þekkingu sem við höfum í dag um þessi brot. Það væri metnaðarfull byrjun á endurskoðun á honum að samþykkja frumvarpið um afnám fyrningar í kynferðisbrotum gagnvart börnum. Síðan skorum við aðstandendur Stígamóta á allsherjarnefnd að beita sér fyrir allsherjar endurskoðun á lagakaflanum.

1) Aldur fólks þegar aðstoðar var leitað og þegar ofbeldið var framið árið 2004

Tafla 7 a sýnir aldur fólks þegar það leitaði til Stígamóta og tafla 7 b sýnir aldur þess þegar ofbeldið hófst. Flestir nýttu sér Stígamót á laddrinum 19-39 ára, en ofbeldið hófst hins vegar oftast á aldrinum 5-10 ára.

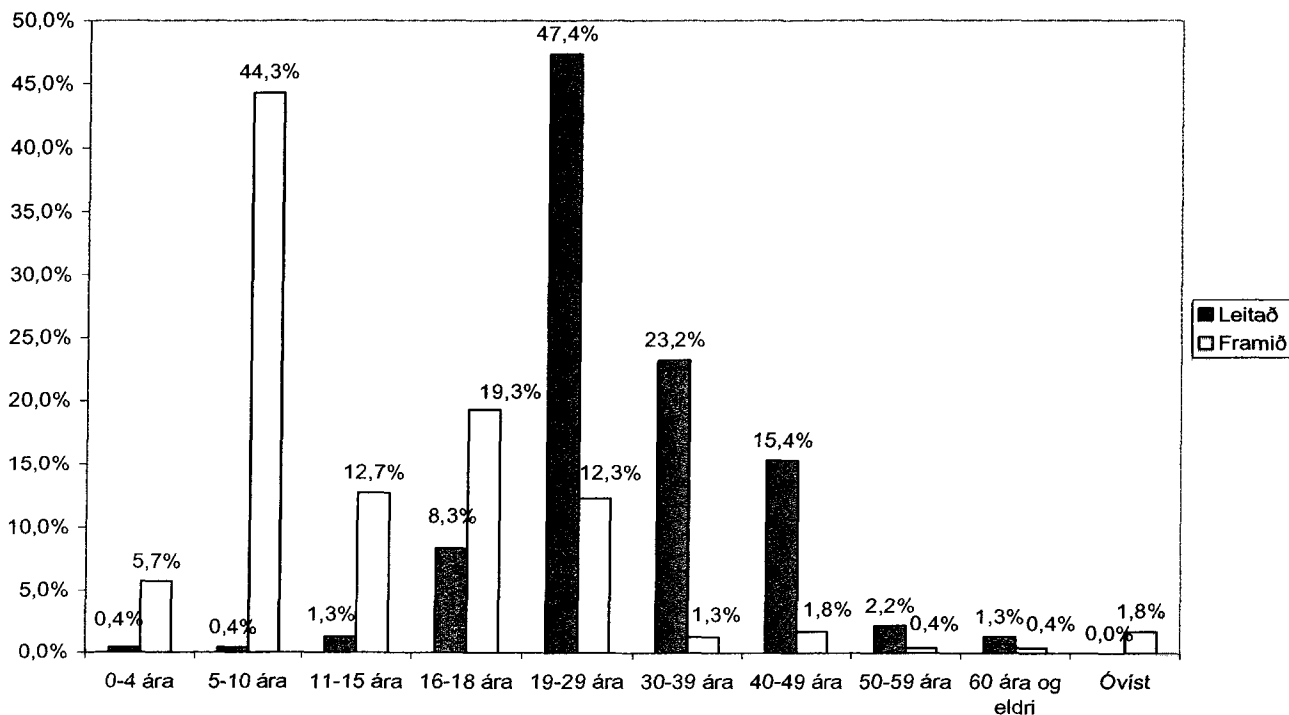
a)

	Fjöldi	Leitað
0-4 ára	1	0,4%
5-10 ára	1	0,4%
11-15 ára	3	1,3%
16-18 ára	19	8,3%
19-29 ára	108	47,4%
30-39 ára	53	23,2%
40-49 ára	35	15,4%
50-59 ára	5	2,2%
60 ára og eldri	3	1,3%
Óvíst	0	0,0%
	228	100%

b)

	Fjöldi	Framið
0-4 ára	13	5,7%
5-10 ára	101	44,3%
11-15 ára	29	12,7%
16-18 ára	44	19,3%
19-29 ára	28	12,3%
30-39 ára	3	1,3%
40-49 ára	4	1,8%
50-59 ára	1	0,4%
60 ára og eldri	1	0,4%
Óvíst	4	1,8%
	228	100%

Tafla 1c) Samanburður á aldri einstaklinga þegar leitað er aðstoðar og aldri þeirra þegar ofbeldið er framið

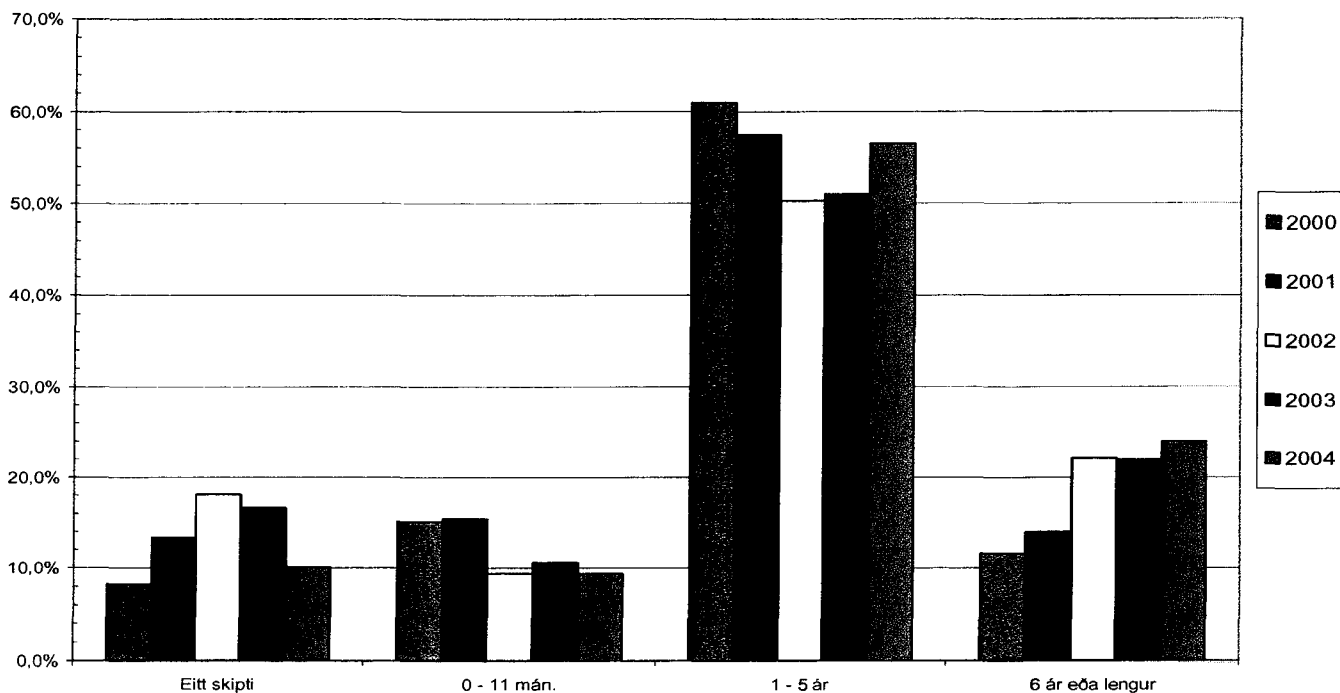

Súlurit 7 c sýnir annars vegar aldur einstaklinga þegar leitað er til Stígamóta og hins vegar aldur þeirra þegar ofbeldið var framið og miðast við árið 2004. Tekið skal fram að 24 einstaklingar eru 18 ára eða yngri þegar aðstoðar er leitað. Fyrir þann hluta hópsins sem er undir 18 ára aldri er um að ræða mál sem þekkt eru af barnavemdaryfirvöldum. Það er eftirtektarvert á súluritinu hversu langur tími virðist líða frá því að ofbeldið á sér stað og þar til fólk leitar sér hjálpar. Ein af þeim áskorunum sem Stígamót standa frammi fyrir er að stytta tímunn sem fólk lætur líða frá því að brotið er gegn því og þar til það leitar sér hjálpar.

Tafla 2 a) Hve lengi stóðu sífjaspellin?

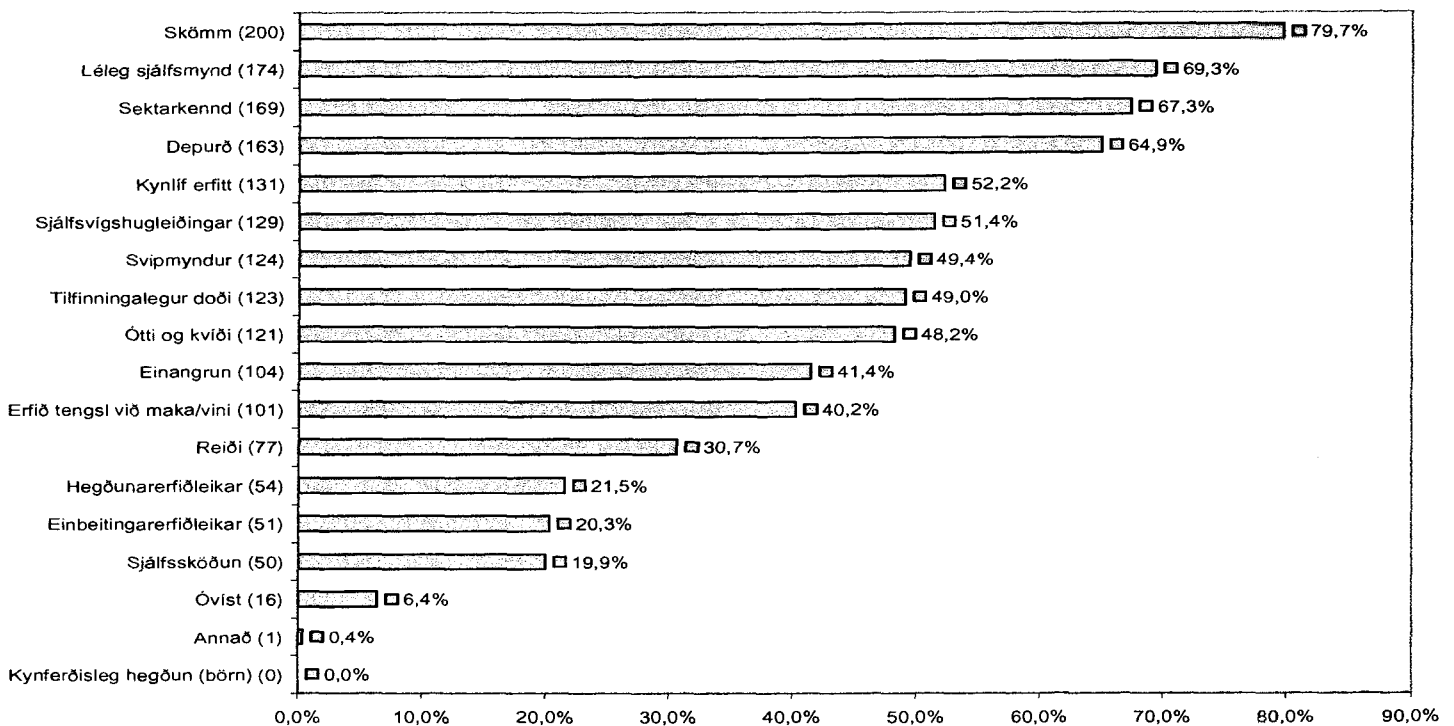
	2000	2001	2002	2003	2004	Fjöldi
Eitt skipti	0,0%	13,3%	18,1%	16,6%	10,1%	14
0-3 mánuði	8,9%	4,9%	5,4%	4,6%	3,6%	5
4-6 mánuði	3,4%	5,6%	2,7%	4,0%	5,1%	7
7-11 mánuði	2,7%	4,9%	1,3%	2,0%	0,7%	1
Eitt ár	12,3%	13,3%	8,1%	8,6%	12,3%	17
Tvö ár	16,4%	15,4%	10,7%	12,6%	10,1%	14
Þrjú ár	10,3%	14,0%	16,1%	16,6%	14,5%	20
Fjögur ár	11,6%	10,5%	8,1%	8,6%	10,1%	14
Fimm ár	10,3%	4,2%	7,4%	4,6%	9,4%	13
Sex ár	4,1%	3,5%	4,7%	6,0%	5,1%	7
Sjö ár	0,7%	0,7%	1,3%	1,3%	1,4%	2
Átta ár	2,1%	0,0%	0,7%	0,7%	0,7%	1
Níu ár	0,0%	0,0%	0,7%	0,0%	0,0%	0
Tíu ár	2,1%	1,4%	2,7%	4,0%	0,7%	1
Lengur en tíu ár	2,7%	1,4%	2,0%	1,3%	2,2%	3
Óvíst	4,1%	7,0%	10,1%	8,6%	13,8%	19
Hlutfall	100%	100%	100%	100%	100%	
Fjöldi	146	143	149	151	138	

Tafla 2 b) Samanburður milli ára

Tölurnar um hve lengi sífjaspellin stóðu yfir, ber að taka með varúð. Það reynist fólki oftast erfitt að tímasetja ofbeldið nákvæmlega og þær tölur um tímalengd, sem hér eru nefndar eru varlega áætlaðar. Augljóst er að sífjaspell eru ofbeldi sem oft er viðvarandi í mörg ár. Súluritið lýsir samanburði á milli ára. Í um 80% tilfella standa sífjaspellin yfir í eitt ár eða lengur.

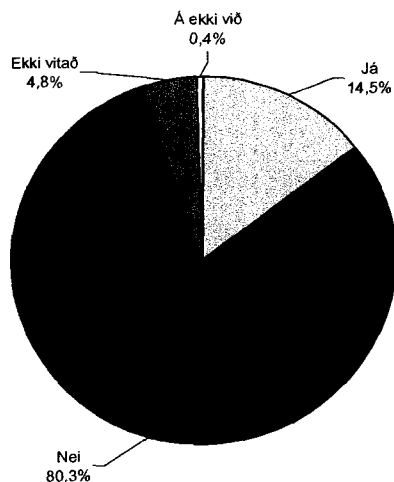
Tafla 3) Erfiðustu afleiðingar kynferðisofbeldis

Hér er reynt að gefa til kynna tölulega þær afleiðingar kynferðisofbeldis, sem oftast eru nefndar í viðtölum. Í töflunni og súluritinu er getið um "svipmyndir", um er að ræða að myndir tengdar kynferðisofbeldinu skjóta skyndilega og án fyrirvara upp kollinum í hugarann og valda miklu hugarangri. Skömm, léleg sjálfsmýnd, sektarkennd, depurð og erfiðleikar í nánnum tengslum og í kynlífi eru algengustu og erfiðustu afleiðingar kynferðisofbeldis. Undir liðnum sjálfssköðun flokkast til dæmis átröskun, en einnig er þekkt að konur skeri sig t.d. á handleggjum.

Tafla 4 a) Sjálfsvígstilraunir

	Fjöldi	Hlutf.
Já	33	14,5%
Nei	183	80,3%
Ekki vitað	11	4,8%
Á ekki við	1	0,4%
	228	100%

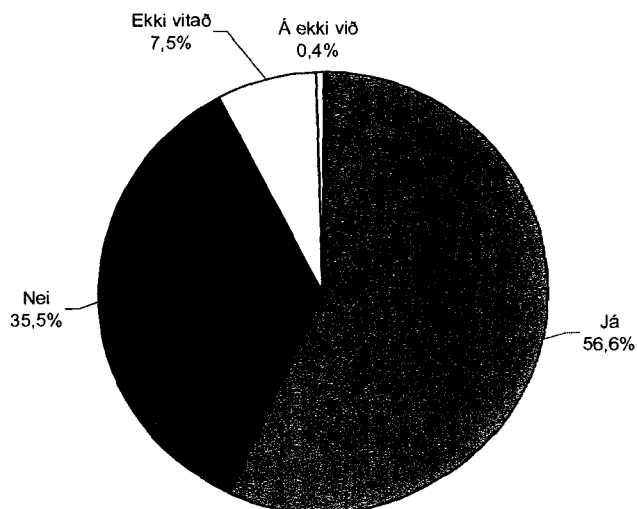
Af þeim sem leituðu aðstoðar Stígamóta árið 2004, höfðu 33 eða 14.5 % gert eina eða fleiri tilraunir til sjálfsvíga. Í töflu 20b er fjöldi og hlutfall þeirra, sem reynt hafa sjálfsvíg borin saman eftir árum. Í rannsókn Hrefnu Ólafsdóttur frá árinu 2002 á kynferðisofbeldi gagnvart börnum kemst hún að því að um 15% hafi gert tilraunir til sjálfsvígs og rímar það vel við þessa mynd, en almennt gildi að um 4% fólks hafi gert slíkar tilraunir.

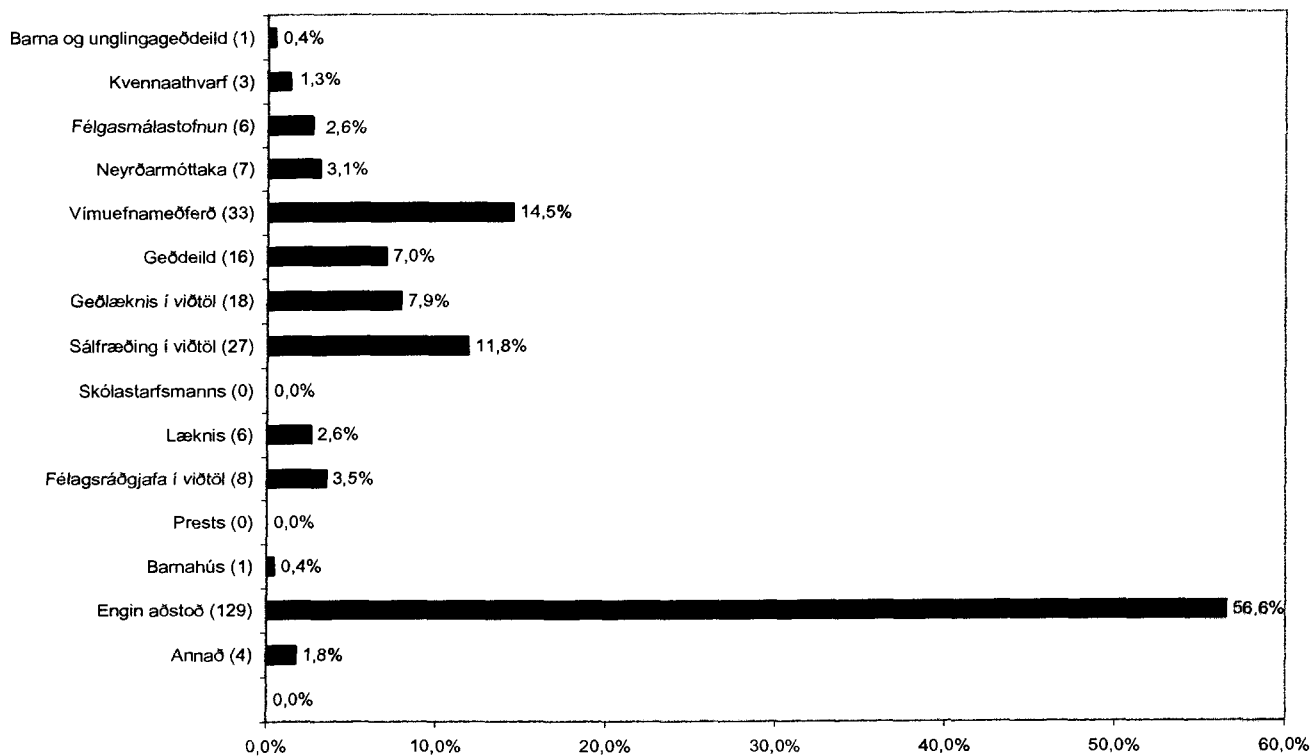
Tafla 4 b) Samanburður milli ára

	2000	2001	2002	2003	2004
Já	15,9%	13,8%	12,2%	14,7%	14,5%
Nei	82,7%	81,8%	85,1%	78,5%	80,3%
Fjöldi	214	225	255	251	138

Tafla 4 c) Sjálfsvígshugsanir

	Fjöldi	Hlutf.
Já	129	56,6%
Nei	81	35,5%
Ekki vitað	17	7,5%
Á ekki við	1	0,4%
	228	100%

Tafla 5) Hvar hefur aðstoðar verið leitað þegar komið er til Stígamóta?

Hér er samtalan meira en 100% því sumir hafa víða leitað aðstoðar

Tafla 6) Afdrif þeirra mála sem Stígamótum bárust árið 2004

